

Zamyšlení: 89. Co to znamená číst Bibli „doslovně“?

Zamyšlení o doslovném čtení Bible.

Zamyšlení

Co to znamená číst Bibli „doslovně“?

Pro některé křesťany je čtení Bible „doslovně“ otázkou hrdosti a věrnosti. Pro ostatní křesťany je čtení Bible „doslovně“ neúčinným a dokonce potenciálně škodlivým přístupem k Písmu.

Od počátku v prvních stoletích církve až dosud se křesťané hádali o vhodných způsobech čtení Písma. A ještě před dobou Kristovou Židé debatovali o tom, jak nejlépe interpretovat texty, které nyní my křesťané nazýváme Starý zákon.

Měli by křesťané číst Bibli doslovně? Jsme toho vůbec schopni? Zde je krátká odpověď.

Definování „doslovně“

Protože čtení Bible „doslovně“ je velice spornou myšlenkou, existuje mnoho různých a matoucích definic „doslovného výkladu“, s nimiž lidé pracují.

Pod „doslovným výkladem“ mám na mysli použití historické a jazykové analýzy k určení toho, co původní slova Písma s největší pravděpodobností znamenala pro jejich původní lidské autory a posluchače, a poté přijetí tohoto významu jako absolutně pravdivého a univerzálně závazného navzdory všem ostatním významům textu.

Podle této definice doslovná interpretace umožňuje metaforu, symboliku a další literární prostředky. Literární interpretace není totéž jako doslovnost (literalismus), která ignoruje nebo odmítá metaforický jazyk, symboliku a jiné literární prostředky.

Bible vykládá sama sebe

Nejvýznamnější výzvou doslovného výkladu Bible je Bible sama. Naše Písma často citují, komentují a jinak interpretují texty odjinud v kánonu způsoby, které nejsou „doslovné“.

Jeden příklad lze najít v [Galatským 4: 22-31](#). Zde Pavel cituje příběh Hagar, Sáro a jejich dětí, aby vysvětlil, proč křesťané nejsou vázáni smlouvou danou Mojžíšovi a Izraeli na hoře Sínaj. Pavel říká:

- [21](#) Odpovězte mi vy, kteří chcete být pod zákonem: Co slyšíte v zákoně?
- [22](#) Čteme tam, že Abraham měl dva syny, jednoho z otrokyně a druhého ze ženy svobodné.
- [23](#) Ten z otrokyně se narodil jen z vůle člověka, ten ze svobodné podle zaslíbení.
- [24](#) Je to řečeno obrazně. Ty dvě ženy jsou dvě smlouvy, jedna z hory Sínaj, která rodí děti do otroctví; to je Hagar.
- [25](#) Hagar znamená horu Sínaj v Arábii a odpovídá nynějšímu Jeruzalému, neboť žije v otroctví i se svými dětmi.

Toto prohlášení je reprezentativní pro interpretační přístup, který Pavel používá u několika starozákonních textů, které, když je interpretujeme doslovně, mají jen málo nebo nic společného se vztahem mezi pohany a Mojžíšovou smlouvou.

[Galatským 4](#) je jen jedním z mnoha případů, kdy Bible sama sebe interpretuje nedoslovně. Jak by křesťané mohli trvat na tom, že doslovný výklad je nejlepší nebo jediný způsob, jak věrně porozumět Písmu, když Písmo samo o sobě jasně hraje podle jiných pravidel? Jsme věrnější čtenáři Bible než Pavel nebo Ježíš?

Tradice církve

Trvání na přísně doslovném výkladu Bible také oslabuje to, jak většina křesťanů četla Bibli před moderní dobou. Dokonce i zběžný přehled křesťanských biblických komentářů a kázání z období kolem 100 let našeho letopočtu a dále ukazuje pozoruhodnou škálu interpretačních přístupů přesahujících doslovný výklad.

Například Origenes z Alexandrie byl jedním z nejplodnějších a nejvlivnějších biblických komentátorů rané církve. Zašel tak daleko, že řekl, že v některých případech Bůh záměrně nedoslovně inspiroval smysl biblického textu tak, aby byl *chybný*, aby přiměl čtenáře hledat hlubší duchovní nebo alegorické významy v textu (*O prvních principech*, 4.2-3).

Ani reformátoři, často chválení jako zastánci doslovného biblického výkladu, nepřijali doslovný interpretační přístup, jak se tak často domníváme. Vezměme v úvahu Jana Kalvina, který tvrdil, že Josef v Genesis představuje Krista. V [článku](#) pro *Koalici evangelia* zmínil Jeffrey Fisher „několik případů, kdy Calvin nabízel symbolické interpretace [Starého zákona], které nebyly výslovně identifikovány v Novém zákoně nebo spojené s historickými událostmi.“ Ve skutečnosti jich je více než několik.

Trvat na přísně doslovném výkladu Bible vyžaduje, abychom ignorovali nebo odmítali většinu biblických výkladů historického křesťanství jako jednoduše nesprávné a metodologicky nelegitimní. Váhal bych s tak silným postojem vůči našim předkům ve víře.

Ad absurdum

Nakonec důsledný a důkladně doslovný výklad Bible vede k absurdním čtením textu, které by dnes žádný rozumný křesťan nepřijal.

Již dříve jsem psal o Jozue 10:13, jednom starozákonním textu z mnoha, které předpokládají geocentrický vesmír. Poukázal jsem na to, že geocentricita není hlavním bodem [Jozue 10:13](#), ale pokud čteme a věříme, že tento verš přesně podle toho, co chtěl říct původní lidský autor, museli bychom věřit, že se Slunce točí kolem Země.

- [12](#) Tehdy mluvil Jozue k Hospodinu, v den, kdy Hospodin vydal Izraelcům Emorejce. Volal před očima Izraele: „Zmlkni, slunce, v Gibeónu, měsíci, v dolině Ajalónu.“
- [13](#) A slunce zmlklo a měsíc stál, dokud lid nevykonal pomstu nad svými nepřáteli. To je zapsáno, jak známo, v Knize Prímého. Slunce stálo v polovině nebes a nespíchalo k západu po celý den.
- [14](#) Nikdy předtím ani potom nebylo dne, jako byl onen, aby Hospodin tak vyslyšel něčí hlas, neboť Hospodin bojoval za Izraele.

Pokud byste se zeptali původního autora Jozue, jestli má na mysli, že se Slunce točí kolem Země, odpověděl by: „Ano.“ Když křesťané, kteří se [postavili proti](#) Koperníkovi, citovali Bibli, aby zaútočili na jeho teorie, tito křesťané skutečně měli na své straně doslovný smysl Písma. Ale dnes víme, že se tehdy svým doslovným čtením Bible mýlili.

Lepší způsoby čtení

V Bibli existuje mnoho významových vrstev a křesťané musí použít různé interpretační metody, aby rozeznali, o co jde. Tyto různé metody musíme samozřejmě používat opatrně a s modlitbou, ale nemůžeme se omezit pouze na doslovné čtení textu.

Doslovný výklad má své místo ve výkladu Bible, ale nemůže stát sám. Křesťané se mají co učit od historických metod, jako je alegorická interpretace. Ještě modernější přístupy – například postkoloniální a černá hermeneutika – nabízejí také důležité poznatky o Písmu.

Někteří mohou namítnout a argumentují, že bychom mohli Bibli vykládat jednoduše, ať už to znamená cokoli, pokud nebudeme upřednostňovat doslovný výklad před a proti všem ostatním přístupům. Avšak i různé křesťanské skupiny, které tvrdí, že čtou Bibli jen „doslovně“, stále mezi sebou navzájem ostře nesouhlasí s tím, co znamená Písmo podle jejich výkladů. Doslovný výklad nikdy neposkytl objektivitu, kterou mnozí předpokládají.

Jsme konečné a omylné bytosti. Jednoduše neexistuje způsob, jak zaručit, že naše čtení Bible je to jediné „správné“. To ale neznamená, že bychom měli přijmout čistý relativismus. Spíše bychom měli přijmout pokoru, podrobovat své vlastní čtení pravidelnému zkoumání a studovat prosycení modlitbou.

Joshua Sharp

[Baptist Standard](#)

Joshua Sharp

Joshua Sharp

Joshua Sharp je spisovatel a učitel Bible žijící ve Waco. Je držitelem titulu Master of Divinity z Truettova teologického semináře.

Joshua slouží v různých službách v prvním baptistickém sboru ve Waco. Pochází ze sboru Missouri Ozarks, ale strávil několik let svého dětství v Chihuahua v Mexiku, kde jeho rodiče sloužili jako misionáři. Má také bakalářský titul Bachelor of Arts a je graduován také v psychologii a křesťanských studiích jihozápadní baptistické univerzity v Bolivar, Southwest Baptist University, Mo., a připravuje se na kazatelskou službu.

Vyjádřené názory jsou výhradně názory autora.

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté – Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)